

על מימר די תדבק ידא דגודרא יפרסגיה כהנא: **וְהֶעֱרִיךְ אֹתוֹ הַפֶּהָן עַל־פִּי אֲשֶׁר תִּשְׁיגַ יָד הַנֶּזֶדַר יַעֲרִיכֵנּוּ הַפֶּהָן: ס**

evaluate him according to how much the one who is vowing can afford.

RASHI

רש"י

valuation such that he] leaves him his donkey: כֶּסֶת וּכְלֵי אֲמָנוּת; אִם הָיָה חֹמֵר, מִשְׁאִיר לוֹ חֲמוּרָו: (Arakhin 23b)

BECHUKOTAI FOR FRIDAY

בהר ליום ששי

ט ואם בעירא די יקרבו ממה קרבנא קדם יי כל די יתן מניה קדם יי יהי קודשא: י לא יחלפניה ולא יעבר יתיה טב בביש או ביש בטב ואם חלפא יחלף בעירא בבירא ויהי הוא וחלופיה יהי קדיש: **ט וְאִם־בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרְבוּ מִמֶּנָּה קֶרְבָּן לַיהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיהוָה יִהְיֶה קֹדֶשׁ: י לֹא יִחַלִּיפֵנּוּ וְלֹא יִמַּיר אֹתוֹ טוֹב בְּרַע אֲוִרַע בְּטוֹב וְאִם־הֵמֶר יִמַּיר בְּהֵמָה בְּבֵהֶמָה וְהָיָה־הוּא וְתַמּוּרָתוֹ יִהְיֶה־קֹדֶשׁ:**

(9) Now, if [that which is to be evaluated is] an animal of whose type is [fit] to be brought as an offering to the Lord, then whatever part of it the person donates to the Lord, will become a holy thing. (10) He must not exchange the animal or offer a substitute for it, whether it be a good [animal] in place of a bad one, or a bad one in place of a good one. And if he indeed does replace the animal with another animal, then [both] that one and its replacement are

RASHI

רש"י

(ט) [If ... an animal ...] then whatever part of it the person donates [... will become a holy thing] — [As opposed to pledging the value of a person, where only a life-dependant organ may be pledged (see Rashi on verse 2 above),] if a person says, “[I pledge] the leg of this animal as a burnt-offering,” then his words have validity. [And how is his vow expedited?] The [entire] animal [except for its leg] should be sold to someone who will use it as a burnt-offering, and then the money [received from this sale] which excludes the value of that limb [as stated above], becomes non-consecrated, [and then the entire animal can be brought by both parties as a burnt-offering] (Raavad on Torat Kohanim). (10) [He must not exchange the animal ...] whether it be a good [animal] in place of a bad one — i.e., an unblemished animal in place of a blemished one, Or a bad one in place of a good one — and how much

יא ואם כל בעירא מסאבא די לא יקרבו מנה קרבנא קדם יי ויקים ית בעירא קדם כהנא: יב ויפרוס כהנא יתה בין טב וביין ביש כפרסנא דכהנא כן יהי: יג ואם מפרק יפרקנה ויוסף חמשיה על

יא ואם כל-בהמה טמאה אשר לא-יקריבו ממנה קרבן לידוה והעמיד את-הבהמה לפני הפתח: יב והעריך הפתח אתה בין טוב ובין רע כערךך הפתח כן יהיה: יג ואם-גאל יגאלנה ויוסף חמישתו על-ערךך:

holy things. (11) And if it is any impure animal, of whose type must not be brought as an offering to the Lord, then he should stand up the animal before the priest. (12) The priest will then value it as a good or bad one, whatever the case may be. It[s worth for anyone else] will be just as the evaluation of the priest, (13) But if [the owner himself] comes to redeem it, then he must add

RASHI

רש"י

more so [that both animals become holy (Siftei Chakhamim) if he replaced] a good [unblemished] animal with another good one, or if he replaced a bad [blemished] animal with another bad one (Torat Kohanim 27:71; Temurah 9a). (11) And if it is any impure animal — [But the case of an impure animal is cited later (verse 27 below);

טוב בטוב ורע ברע: (יא) ואם כל-בהמה טמאה. (תורת כהנים, תמורה לב) בבעלת מום הכתוב מדבר, שהיא טמאה להקרבה; ולמדך הכתוב, שאין קדשים תמימים יוצאין לחלין בפדיון, אלא אם כן הוממו: (יב) כערךך הפתח כן יהיה. לשאר כל אדם הבא לקנותה מיד הקדש: (יג) ואם-גאל יגאלנה. בבעלים החמיר הכתוב להוסיף חמש (תורת כהנים)

furthermore, our verse here continues “an impure animal, of whose type must not be brought as an offering to the Lord” — surely it is not necessary to state this, for any type of impure animal must not be brought as an offering. So what “impure animal” is being referred to here?] Our verse is speaking about a [pure animal that, after being consecrated, had then become] blemished. [The animal in this case] is “impure” [i.e., unfit] to be brought as an offering [even though it is fit to be eaten as regular meat, after it is redeemed (and slaughtered)]. And Scripture here is teaching us that [since consecrated animals that had become blemished are redeemed, therefore,] consecrated animals that are not blemished cannot leave [their holy status and enter] into a mundane status through redemption, unless they became blemished (Menachot 101a). (12) כערךך הכהן כן יהיה — [meaning: “It will be just as the valuation of the priest.”] But the next verse continues, “But if he comes to redeem it, then he must add its fifth above its value.” However, our verse here is speaking of the case] where anyone other [than the owner], wishes to purchase the animal from the possession of the Sanctuary, [while in the next verse,] (13) ואם גאל יגאלנה — [“But if he comes to redeem it” — i.e., if] the owner [himself] wishes to redeem the animal]. Scripture is more stringent in this case [by obligating the owner] to add a fifth [above its value (see Baba Metzia 54a, regarding the meaning of fifth)]. Likewise, in the case where one consecrates his house, and

פְּרֻסְנִיָּה: יד וגבר אַרְי יִקְדֹּשׁ
 ית ביתיה קודשא קדם יי
 ויפְּרֻסְנִיָּה כְּהֵנָּא בין טב ובין
 ביש כְּמָא די יפְּרוּס יתיה
 כְּהֵנָּא כֵּן יָקוּם: טו ואם דִּאֲקֻדֵּשׁ
 יפְּרוּק ית ביתיה ויוסף חמש
 כסף פְּרֻסְנִיָּה עֲלוּהֵי ויהי ליה:
 טז ואם מִחְקֵל אֲחֻסְנִתִּיה
 יִקְדִּישׁ גְּבֵר קֹדֶם יי ויהי
 פְּרֻסְנִיָּה לְפָנֵם זְרַעִיה בְּר זְרַע
 כּוֹר שְׁעוּרִין בְּחֻמְשֵׁין סְלַעִין

יד וְאִישׁ כִּי־יִקְדֹּשׁ אֶת־בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיהוָה
 וְהִעֲרִיכוּ הַפֶּתַח בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר
 יַעֲרִיף אֹתוֹ הַפֶּתַח כֵּן יָקוּם: טו וְאִם־
 הַמְקַדֵּשׁ יִגְאֹל אֶת־בֵּיתוֹ וְיִסֹּף חֲמִישִׁית
 כֶּסֶף־עֲרֻכָּךְ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: חמישי שביעי במחוברין
 טז וְאִם מִשְׂדֵּה אֲחֻזָּתוֹ יִקְדִּישׁ אִישׁ לַיהוָה
 וְהָיָה עֲרֻכָּךְ לְפִי זְרָעוֹ זְרַע חֲמֹר שְׁעוּרִים

its fifth above its value. (14) And if a man consecrates his house to be a holy thing to the Lord, then the priest will evaluate it whether good or bad, whatever the case may be. It[s worth for anyone else] will remain just as the priest evaluated it, (15) But if the one who consecrated will redeem his house, then he must add above it, its fifth of the valuation payment, and then it shall be his. (16) And if a man consecrates some of his inherited property to the Lord, the valuation must be according to its sowing: an area which requires a *chomer*

RASHI

likewise, in the case where one consecrates his field, and likewise, in the case where one comes to redeem his Second Tithe — [in all these cases,] the owners must add a fifth [to the value], while anyone else [who wishes to redeem these items,] need not (Torat Kohanim 27:83). (16) **The valuation must be according to its sowing** — and not [calculated] according to its value i.e., [for the same size field,] whether it is good quality

land or bad quality land, the [amount of money required for] their redemption from consecration is equal [and determined by the rate fixed here by Scripture, namely]: The area of land which is required to be sown by a kor (a chomer in Scripture) of barley seeds is worth fifty [silver] shekels. This is Scripture's decree [even though man may not understand it] (Torat Kohanim 27:90). Now, this price rate is for someone coming to redeem the property at the very beginning of the Yoveil cycle [namely, in its first year]. However, if he comes [to redeem it] in the middle of the Yoveil cycle [i.e., after the first year has elapsed], he must pay according to the calculation of one sela (i.e., a shekel) and a pundyon (one forty-eighth of a shekel) per year [depending on how many years until the next Yoveil (see Rashi on verse 18 below)] (Arakhin 25a). [And why so?] Because property is consecrated only according to the years of the Yoveil cycle — if it is redeemed [within the Yoveil cycle], then fine [i.e., it has reverted to

רש"י

וכן במקדיש בית, וכן במקדיש את השדה, וכן בפדיון מעשר שני הבעלים מוסיפין חמש ולא שאר כל אדם: (טז) והיה ערכך לפי זרעו. ולא כפי שווייה, אחת שדה טובה ואחת שדה רעה, פדיון הקדשן שוה בית כור שעורים בחמשים שקלים, כך גזרת הכתוב, והוא שבא לגאולה בתחלת היובל, ואם בא לגאולה באמצעו, נותן לפי החשבון: סלע ופונדיון לשנה; לפי שאינה הקדש אלא למנן שני היובל, שאם נגאלה הרי טוב, ואם לאו, הגובר מוכרה

דְּכֶסֶף: יז אם מִשְׁתָּא דְיֹבֵלָא
 יְקַדֵּשׁ חֲקִלְיָה כְּפָרְסָנְיָה יְקוּם:
 יח וְאם בְּתַר יֹבֵלָא יְקַדֵּשׁ
 חֲקִלְיָה וַיִּחְשַׁב לִיה פְּהֵנָא יתְ

בְּחֻמְשֵׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף: יז אִם־מִשְׁנַת הַיֵּבֶל
 יְקַדֵּשׁ שָׂדֵהוּ כְּעֶרְכָּךְ יְקוּם: יח וְאִם־אַחַר
 הַיֵּבֶל יְקַדֵּשׁ שָׂדֵהוּ וַחֲשַׁב־לוֹ הַפְּהֵן אֶת־

of barley seeds [is valued at] fifty silver *shekalim*. (17) Now, if he consecrates his field from [when] the *Yoveil* year [has ended], then it will remain at [its full] value; (18) But if he consecrates his field after the *Yoveil*, then the priest should calculate the payment for him, according to [how many] years remain

RASHI

its original owners and is no longer considered the Sanctuary's property]; but if not, then the [Sanctuary's] treasurer sells it to another person at the aforementioned rate, and the property remains in this purchaser's possession until the next Yoveil, just like any other fields which have been sold. Then, when it leaves the possession of this purchaser [come Yoveil], it reverts to [the possession of the Sanctuary — in this case, actually reverting to the possession of] the priests who are on Sanctuary guard-duty at

that time, namely, when [Yom Kippur of that] Yoveil occurs, and is apportioned among these priests (Arakhin 28b). [The priests are divided into 24 family Sanctuary guard-duty groups, each in rotation for two or three one-week periods every year.] The above, then, is the law stated [here in our passage], regarding one who consecrates a field. I shall now explain [how] this law [is expressed] by the verses in our passage, in their order [of appearance]: (17) אִם יְקַדֵּשׁ חֲקִלְיָה כְּפָרְסָנְיָה יְקוּם — [The meaning here is:] If, as soon as the Yoveil year has ended, he immediately consecrates his property [i.e., within that first year of the next shemittah and Yoveil cycle], and then the purchaser comes to immediately redeem it [i.e., before that first year has ended], then כְּעֶרְכָּךְ יְקוּם — i.e., The price [to redeem his field] will be that [fixed] value stated (in verse 16), namely, he must pay fifty silver shekels [for the size of field stated] (see Arakhin 24b). (18) But if he consecrates his field after the Yoveil — [then the priest should calculate the payment for him And not only in this case, but] likewise, if [the original owner] had consecrated the property immediately after the Yoveil ended, but it had remained in the possession of the [Sanctuary] treasurer [until after that first year had elapsed], and then one came to redeem it after [this first year following] the Yoveil [also in this case, “then the priest should calculate the payment for him ...”]. Then the priest should calculate the payment for him, according to [how many] years remaining [until the (next)

רש"י

בְּדַמִּים הִלְלוּ לְאַחַר, וְעוֹמֶדֶת בְּיַד הַלּוֹקַח עַד הַיּוֹבֵל, כְּשֶׁאֵר כָּל הַשָּׂדוֹת הַמְּכוּרוֹת, וְכִשְׁהִיא יוֹצֵאָה מִיָּדוֹ, חוֹרֵר לְכַהֲנִים שֶׁל אוֹתוֹ מִשְׁמֵר שְׁהַיּוֹבֵל פּוֹגַע בוֹ, וּמִתְחַלֶּקֶת בֵּינֵיהֶם, זֶהוּ הַמִּשְׁפָּט הָאֲמוּר בְּמִקְדָּישׁ שָׂדֵה. וְעַכְשָׁיו, אֶפְרָשְׁנוּ עַל סֵדֶר הַמִּקְרָאוֹת: (יז) אִם מִשְׁנַת הַיּוֹבֵל יְקַדֵּשׁ וְגוֹ. אִם מִשְׁעַבְרָה שְׁנַת הַיּוֹבֵל מִיָּד, הַקְּדִישָׁה, וְכֹא זֶה לְגַאֲלָה מִיָּד. כְּעֶרְכָּךְ יְקוּם. כְּעֶרְךָ הַזֶּה, הָאֲמוּר, יִהְיֶה, חֻמְשֵׁים כֶּסֶף יִתֵּן: (יח) וְאִם־אַחַר הַיֵּבֶל יְקַדֵּשׁ. וְכֵן אִם הַקְּדִישָׁה מִשְׁנַת הַיּוֹבֵל וְנִשְׁתַּחֲזָה בְּיַד גִּזְבֵּר, וְכֹא זֶה לְגַאֲלָה אַחַר הַיּוֹבֵל. וַחֲשַׁב־לוֹ הַפְּהֵן אֶת־הַכֶּסֶף עַל־פִּי

כִּסְפָא עַל מִימַר שְׁנֵי־א
דְּאִשְׁתָּאֲרֵן עַד שְׁתָּא דְּיֻבְלָא
וְיִתְמַנַּע מִפְּרֻסְנֵיהּ: יט וְאִם
מִפְּרֻק יִפְּרוֹק יֵת חֲקֵלָא
דְּאִקְדַּשׁ יִתִּיב וְיֻסַּף חֲמִשׁ כֶּסֶף

הַכֶּסֶף עַל־פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתֶרֶת עַד שְׁנַת
הַיּוֹבֵל וְנִגְרַע מֵעֲרֻכָּךְ: יט וְאִם־גָּאֵל יִגָּאֵל
אֶת־הַשָּׂדֶה הַמְקֻדָּשׁ אֹתוֹ וְיֻסַּף חֲמִשִּׁית

until the [next] *Yoveil* year, thereby deducting from the [full] valuation [amount]. (19) If the one redeeming the field is the one who consecrated it, then he must add above it, a fifth of the valuation payment [to be paid], and then it

RASHI

רש"י

Yoveil year — [The priest arrives at a value here not by his own estimation, as in previous cases cited above in our passage, but rather,] according to a calculation. How? Well, [for a field whose size is that stated in our verse,] the fixed value [of redemption] for forty-nine years is fifty [silver] shekels, i.e., one shekel for each of the [49] years and [still] another shekel paid over all of the [49] years [then this would amount to the 50 shekels fixed by Scripture]. Now, a shekel is

הַשָּׁנִים הַנּוֹתֶרֶת. כְּפִי חֶשְׁבוֹן, בְּיַד הַרִי קֶצֶב דְּמִיָּה
שֶׁל אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ שָׁנִים חֲמִשִּׁים שֶׁקֶל, הַרִי שֶׁקֶל
לְכָל שָׁנָה, וְשֶׁקֶל יֵתֵר עַל כֻּלָּן; וְהַשֶּׁקֶל אַרְבָּעִים
וְשִׁמּוֹנָה פּוֹנְדִיּוֹנִין – הַרִי סֵלַע וּפּוֹנְדִיּוֹן לְשָׁנָה, אֲלֵא
שְׁחִטֵּר פּוֹנְדִיּוֹן אֶחָד לְכָלֵן. וְאָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ שְׂאוֹתוֹ
פּוֹנְדִיּוֹן – קֶלְבוֹן לְפֻרְטֻרוֹט, וְהִבָּא לְגָאֵל, יֵתֵן סֵלַע
וּפּוֹנְדִיּוֹן לְכָל שָׁנָה לְשָׁנִים הַנּוֹתֶרוֹת עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל.
וְנִגְרַע מֵעֲרֻכָּךְ. מִנֵּיִן הַשָּׁנִים שֶׁמִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל עַד שְׁנַת
הַפְּדִיּוֹן: (יט) וְאִם־גָּאֵל יִגָּאֵל. הַמְקֻדָּשׁ אֹתוֹ, יוֹסִיף
חֲמִשׁ עַל הַקֶּצֶבָה הַזֹּאת:

equivalent to 48 pundyons. Therefore, [if we were to pay] one sela [i.e., a shekel] and one pundyon for each year, [this payment rate would result in a total amount of 50 shekels,] except that this leaves a discrepancy of one pundyon for all the 49 years [i.e., at an annual rate of one shekel and a pundyon for 49 years, the total payment would come out to 49 shekels and 49 pundyons = 50 shekels and one extra pundyon, and the redeemer is indeed required to pay one pundyon extra per a 49-year period, for] our Rabbis have taught (*Bekhorot* 50a) that, the [extra] pundyon is a surcharge for currency exchange of small coins [i.e., if someone comes to purchase a silver shekel with pundyons, he will be charged 49 of them, the extra pundyon being a surcharge for attaining the more significant single shekel coin rather than many small coins. This surcharge, then, is passed on to the one who wishes to redeem the field. Hence, at an annual rate of one shekel and one pundyon, the redeemer is actually paying one forty-ninth of a pundyon currency exchange surcharge every year]. And therefore, someone who comes to redeem [a field], must pay one sela [i.e., a shekel] and one pundyon for every year left until the next *Yoveil* year. **וְנִגְרַע מֵעֲרֻכָּךְ** — [means:] Thereby deducting [the value for] the amount of years from the [preceding] *Yoveil* year until the redemption year [from the full valuation amount]. (19) **וְאִם גָּאֵל יִגָּאֵל** — [The meaning here is:] The person who consecrated the field must add a fifth above the valuation payment determined [here, according to how many years are left until the next *Yoveil* (see *Rashi* on preceding verse; *Mizrachi*).

פֶּרְסְנִיָּה עֲלוּהִי וַיְקוּם לִיהִ: כ וְאִם לֹא יִפְדֹּק יֵת חֲקֵלָא וְאִם זַבִּין יֵת חֲקֵלָא לְגַבְר אַחֲרֵן לֹא יִתְפָּרֵק עוֹד כּא וַיְהִי חֲקֵלָא בְּמִפְקֵיהּ בְּיֻבְלָא קוֹדֶשׁא קֳדָם יִי פְחָקֵל חֲרָמָא לְכַהֲנָא תְּהִי אַחֲסִנְתֵּיהּ: כב וְאִם

כֶּסֶף-עֲרֹכְךָ עָלָיו וְקָם לוֹ: כ וְאִם-לֹא יִגְאֹל אֶת-הַשְּׂדֵה וְאִם-מָכַר אֶת-הַשְּׂדֵה לְאִישׁ אַחֵר לֹא-יִגְאֹל עוֹד: כא וְהָיָה הַשְּׂדֵה בְּצִאתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׂדֵה הַחֲרָם לְפָנָי תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ: ששי כב וְאִם אֶת-שְׂדֵה

shall be his. (20) But if he did not redeem the field, and if [the treasurer of the Holy Temple] had sold the field to another man — then it may no longer be redeemed. (21) And therefore, when the field leaves [the possession of that purchaser] on the *Yoveil*, it remains a holy thing to the Lord; just like a sequestered field, it will belong to the priest as his inherited property. (22) And

RASHI

רש"י

(20) **But if he did not redeem the field** — [i.e., if] the one who consecrated [the field did not redeem it]. **וְאִם מָכַר** — [i.e., if] the treasurer [of the Holy Temple (Arakhin 25b) had sold] **The field to another man** — **then it may no longer be redeemed** — to have it revert to the possession of the one who consecrated it [i.e., the original owner, come Yoveil (Siftei Chakhamim). Rather, come Yoveil, the field (next verse) “remains a holy thing ... it will belong to the priest as his inherited property”]. (21) והיה — [literally, “And

(כ) וְאִם-לֹא יִגְאֹל אֶת-הַשְּׂדֵה. המקדיש. וְאִם-מָכַר, הַגּוֹזֵר. אֶת-הַשְּׂדֵה לְאִישׁ אַחֵר לֹא-יִגְאֹל עוֹד. לְשׁוֹב בְּיַד הַמְּקַדֵּשׁ: (כא) וְהָיָה הַשְּׂדֵה בְּצִאתוֹ בַּיּוֹם. מִיַּד הַלּוֹקְחוֹ מִן הַגּוֹזֵר, בְּדֶרֶךְ שְׂאֵר שְׂדוֹת הַיּוֹצֵאִים מִיַּד לּוֹקְחֵיהֶם בַּיּוֹם. קֳדָם לָהּ. לֹא שׁוֹב לְהַקְדִּישׁ בְּדֵק הַבַּיִת, לִיד הַגּוֹזֵר, אֲלָא כְּשֵׁדָה הַחֲרָם הַנֶּתּוּן לְכַהֲנִים, שְׁנֵאמַר (במדבר יח, יד): “כֹּל חֲרָם בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ יִהְיֶה”, אֵף זֶה תִּתְחַלֵּק לְכַהֲנִים שֶׁל אוֹתוֹ מִשְׁמֵר, שְׁיֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁל יוֹבֵל פּוֹגֵעַ בוֹ: (כב) וְאִם אֶת-שְׂדֵה מְקַנְתּוֹ וְגוֹ. חֲלוּק יֵשׁ בֵּין שְׂדֵה מְקַנָּה לְשְׂדֵה אֲחֻזָּה, שְׂשֵׁדָה מְקַנָּה לֹא תִתְחַלֵּק לְכַהֲנִים בַּיּוֹם, לְפִי שְׁאִינוּ יְכוּל

therefore, when the field leaves on the Yoveil,” meaning: When the field] leaves the possession of the one who had purchased it from the Sanctuary's treasurer, just like all fields that leave the possession of their purchasers, come Yoveil. **A holy thing to the Lord** — But it does not revert to the treasurer of the Sanctuary fund designated for maintenance of the Holy Temple. Rather, it is “just like a sequestered field,” which is given to the priests, as the verse says [when God addresses the priesthood] (Numbers 18:14), “Anything sequestered in Israel will belong to you.” So too, this [field described in our verse] will be divided in Yoveil among the priests who are on Sanctuary guard-duty at that time, namely, when Yom Kippur of that Yoveil occurs (Arakhin 28b). (22) **And if [he consecrates ...] a field that he had acquired ...** — There is a difference between an acquired field (שדה מקנה) and a field that is part of inherited property (שדה אחוזה), namely, that the acquired field is not apportioned among the priests come Yoveil. This is because the acquirer can only consecrate the field until

ית הקל זבינוהי די לא מחקל
 אחסנתיה יקדש קדם יי:
 כג ויחשב ליה פהנא ית מנין
 פרסגיה עד שתא דיובלא ויתן
 ת פרסגיה ביומא ההוא
 קודשא קדם יי: כד בשתא
 דיובלא יתוב חקלא לדונגיה

מְקַנְתּוֹ אֲשֶׁר לֹא מְשֻׁדָּה אַחֲזַתּוֹ יִקְדֹּשׁ
 לַיהוָה: כג וַחֲשַׁב־לוֹ הַפֶּהֱן אֶת מְכַסֵּת
 הָעֵרְכָךְ עַד שְׁנַת הַיָּבֵל וַנִּתֵּן אֶת־הָעֵרְכָךְ
 בַּיּוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה: כד בַּשְּׁנַת הַיָּבֵל
 יָשׁוּב הַשְּׂדֵה לַאֲשֶׁר קָנָהּ מֵאִתּוֹ לַאֲשֶׁר־לוֹ

if he consecrates to the Lord a field that he had acquired, that is not part of his inherited property, (23) Then the priest will calculate for him the valuation assessment [based on how long remains] until the [next] *Yoveil* year. And he will give the valuation of that day [a payment as] a holy thing to the Lord. (24) In the *Yoveil* year, the field will return to the one from whom it was

RASHI

Yoveil, for come Yoveil, the field is destined to leave his possession and revert to the original owner [from whom he had acquired it]. Therefore, if he [the original owner (Panim Yafot; Malbim)] comes to redeem his property, he must redeem it with that same fixed rate of valuation for a field that was part of an inherited property. [Rashi's stating that the redeemer here must pay the fixed rate of inherited property as opposed to the current

market value, seems to follow the ruling of Rabbi Eliezer instead of the Sages (Mishnah Arakhin 3:2), even though the *halachah* rules according to the Sages there (Rambam and see Tosafot Rabbi Akiva Eiger on Mishnah Arakhin 8:6, and Nachalat Yaakov on our verse). To resolve this problem, the Panim Yafot and Malbim have explained that the redeemer in this case is the original owner, and therefore, Rashi would also rule that if the redeemer was anyone other than the original owner, he would indeed have to pay the current market value, as per the Sages (and see Mishnah Lamelekh on Hilchot Arakhin 4:26).] Thus, whether he does not redeem it and the [Sanctuary] treasurer has sold it to another person, or [even] if he had in fact redeemed it — come Yoveil, the field will revert to the person from whom the consecrator had acquired it [i.e., the original owner of the field]. Now, you might [erroneously] submit that the expression לאשר קנהו מאתו (in verse 24 below) refers to the one from whom this acquirer most recently acquired the field, namely, the [Sanctuary] treasurer [and that our verse is thus stating here that come Yoveil, the field “reverts” to the Sanctuary treasurer]. Therefore, [to clarify this point,] Scripture found it necessary to continue (verse 24), “namely, the one whose inherited land it [originally] was,” i.e., inherited from his ancestors — referring, therefore, to the original owner who had sold the field to the one who

רש"י

להקדישה, אלא עד היובל, שהרי ביובל היתה עתידה לצאת מידו ולשוב לבעלים, לפיכך אם בא לגאלה, יגאל בדמים הללו הקצובים לשדה אבודה. ואם לא יגאל וימכרנה הגזבר לאחר, או אם לא יגאל הוא בשנת היובל “ישוב השדה לאשר קנהו מאתו” — אותו שהקדישה. ופן תאמר: “לאשר קנהו”, הלוקח הזה האחרון מאתו, וזהו הגזבר! לכך הצריך לומר: “לאשר-לו אחוזת הארץ”, מירשת אבות, וזהו בעלים הראשונים שמכרוה למקדישו:

מזניה לדדיליה אחסנת ארעא:
 כה וכל פרסניה יהי בסלעי
 קודשא עסרין מעין יהי
 סלעא: כו ברם בוכרא די
 יתבפר קדם יי בבעירא לא
 יקדש גבר יתיה אם תור אם
 אמר דייה הוא: כז ואם בבעירא

אֲחֻזַּת הָאָרֶץ: כה וְכָל-עֶרְכָּךְ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ עֲשָׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשֶּׁקֶל: כו אֲדָ-
 בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבְכֹּר לִידוּהַ בְּבִהְמָה לֹא-
 יִקְדֹּשׁ אִישׁ אִתּוֹ אִם-שׁוֹר אִם-שֶׁה לִידוּהַ
 הוּא: כז וְאִם בְּבִהְמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָהּ בְּעֶרְכָּךְ

[originally] bought, namely, the one whose inherited land it [originally] was. (25) Every valuation will be made according to the Sanctuary *shekel* standard, whereby one *shekel* is worth twenty *geirah*. (26) However, a firstling animal that must be [sacrificed as] a firstborn to the Lord — no man may consecrate it; whether it be an ox or sheep, it belongs to the Lord. (27) Now, if [someone

RASHI

רש"י

consecrated it (Arachin 26b). (25) Every valuation will be made according to the Sanctuary shekel standard — i.e., every valuation regarding which “shekel” are written, will be made according to the Sanctuary shekel standard [for indeed, there are other examples of valuations in Scripture that are not shekel-based e.g., in verse 8 above, where the valuation is such that it leaves the consecrator items of subsistence, and is thus irrelevant of shekels per se].

(כה) וְכָל-עֶרְכָּךְ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. כָּל עֶרְכָּךְ שְׂתוּב בּוֹ שְׁקָלִים, יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. עֲשָׂרִים גֵּרָה. עֲשָׂרִים מְעוֹת, כִּף הָיוּ מִתְחַלְּה וְלֵאחֶר מִכָּאן הוֹסִיפוּ שְׁתוֹת, וְאִמְרוּ רְבוּתֵינוּ: שֵׁשׁ מְעָה כֶּסֶף דִּינָר, עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מְעוֹת לְסֹלֶעַ: (כו) לֹא-יִקְדֹּשׁ אִישׁ אִתּוֹ. לְשֵׁם קֶרְבֵּן אַחֵר לְפִי שְׂאִינוּ שְׁלוֹ. (כז) וְאִם בְּבִהְמָה הַטְּמֵאָה וְגוֹ. אֵין הַמְּקָרָא הוּזָה מוּסָב עַל הַבְּכוֹר, שְׂאִין לוֹמַר בְּבִכּוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה “וּפְדָהּ בְּעֶרְכָּךְ”, וְחִמּוֹר אֵין זֶה, שְׁהָרִי אֵין פְּדִיּוֹן פֶּטֶר חִמּוֹר אֶלָּא

[One shekel is worth] twenty geirah — [A geirah is synonymous with a ma'ah; thus, one shekel here is worth] twenty ma'ahs. [Now, there used to be five ma'ahs to a dinar (or zuz), and four of these dinars to each shekel (see Rashi Exodus 30:13). Thus, each shekel in the written Torah, comprised twenty ma'ahs (or geirahs).] This was how it [the value of the shekel] was originally. However, in later times, they “added a sixth” [i.e., instead of a dinar being worth five ma'ahs (or geirahs), it became worth six ma'ahs (or geirahs)]. And indeed, our Rabbis have taught (Bekhorot 50a): “A dinar comprises six ma'ahs of silver; and [since a shekel is worth four dinars, thus,] there are twenty-four ma'ahs to one sela (i.e., shekel)” [as opposed to twenty ma'ahs in the shekel of the Written Torah, as in our verse]. (26) No man may consecrate it — for the purpose of any other sacrifice, because it does not belong to him [but rather, from its birth, a firstborn animal is designated as holy, to be given to the priests] (Torat Kohanim 27:107). (27) ואם ... — [literally, “And if it is with an impure animal ...”.] This verse is not continuing the topic of firstborn animals [discussed in the preceding verse], for it cannot state of a firstborn impure animal that “he may redeem [it] by [paying] the valuation” [for the only impure animal to which the

מִסְאָבָא וַיִּפְרוֹק בְּפִרְסָנֶיהָ
 וַיֹּסֶף חֲמִשִּׁיהַּ עֲלוּהֵי וְאִם לֹא
 יִתְפָּרֵק וַיִּזְדַּבֵּן בְּפִרְסָנֶיהָ:
 כַּח בָּרִם כָּל חֲרָמָא דֵי יִחְרַם
 גְּבֵר קָדָם יֵי מִכָּל דֵי לִיהּ
 מֵאֲנָשָׁא וּבַעֲרָא וּמְחַקֵּל

וַיִּסַּף חֲמִשְׁתּוֹ עָלָיו וְאִם-לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַר
 בְּעֶרְפָּךָ: כַּח אַךְ כָּל-חֲרָם אֲשֶׁר יִחְרַם אִישׁ
 לַיהוָה מִכָּל-אֲשֶׁר-לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה

consecrates] an impure animal, he may redeem [it] by [paying] the valuation and adding its fifth above it; and if it is not redeemed, then it will be sold for the valuation [price]. (28) However, anything that a man sequesters to the Lord from any of his property — whether it be a person, an animal, or part of his

RASHI

law of the firstborn applies, is a donkey (see Exodus 13:12-13)]; and furthermore, this verse cannot refer to a donkey, because the firstborn of a donkey can only be redeemed by a sheep (see Exodus 13:13), which becomes a gift to the priest and is not given to the Sanctuary [as does the valuation money in our verse]. Rather, our verse here is continuing to speak about consecration [of one's possessions to the Holy Temple]; for Scripture above (verses 11-13) was speaking about the redemption of a pure animal that had been [consecrated and subsequently] blemished (see Rashi there), and here, our verse is speaking about someone who consecrates an impure animal for maintenance of the Holy Temple (Menachot 101a). He may redeem [it] by [paying] the valuation — according to how much the priest will assess the animal's value. And if it is not redeemed — by the original owner [of the animal], Then it will be sold for the valuation [price] — to other people (Torat Kohanim 27:108). (28) However, anything that a man sequesters ... — Our Rabbis are in dispute regarding this matter [of sequestered property]: Some say that unqualified vows of sequestered property [i.e., he says, This is hereby sequestered (חרם) and does not say to who.] go [automatically] to Sanctuary monies [designated for maintenance of the Holy Temple. Now, according to this ruling,] what then is the meaning of the verse [when God addresses the priesthood, saying] (Numbers 18:14), “Anything sequestered in Israel will belong to you?” This refers to vows of sequestered property specifically designated to the priests, whereby someone says explicitly: “This is (חרם) sequestered for the priest.” But some Rabbis say that unqualified vows of sequestered property go [automatically] to the priests (Arakhin 28b). Must not be sold, nor must it be redeemed — but rather, must be given to the priest. [For] according to those Rabbis who rule that unqualified vows of sequestered property go [automatically] to the priests (see

רש"י
 טָלָה, והוא מתנה לכהן ואינו להקדש, אלא הכתוב מוסב על ההקדש, שהכתוב שלמעלה דבר בפדיון בהמה טהורה שהוממה, וכאן דבר במקדיש בהמה טמאה לבדק הבית. ופדה בערפה. כפי מה שיעריכנה הכהן. ואם-לא יגאל, על-ידי בעלים (תורת כהנים): ונמכר בערפה. לאחרים: (כח) אף כל-חרם וגו', (תורת כהנים): נחלקו רבותינו בדבר. יש אומרים: סתם חרמים להקדש, ומה אני מקים (במדבר יח, יד): "כל חרם בישראל לך יהיה", בחרמי כהנים, שפרש ואמר: "הרי זה חרם לכהן" ויש שאמרו: סתם חרמים לכהנים. לא ימכר ולא יגאל. אלא ינתן לכהן. לדברי האומר: סתם חרמים מפרש מקרא זה בסתם

וּמִשְׁדֵּה אֲחֻזְתּוֹ לֹא יִמָּכַר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל-אֲחֻסְנֵיָהּ לֹא יִזְדָּבֵן וְלֹא יִתְפָּרֵק כָּל חֲרָמָא קֹדֶשׁ

inherited land — must not be sold, nor must it be redeemed, [for] all

RASHI

preceding Rashi), they explain this verse to indeed be speaking of unqualified vows of sequestered property; while according to those Rabbis who rule that unqualified vows of sequestered property go [automatically] to Sanctuary monies [designated for maintenance of the Holy Temple], they explain this verse to be speaking of vows of sequestered property specifically designated to the priests. For all agree that sequestered

*property specifically designated to priests does not have any redemption, until it falls into the possession of the priest [and the property then becomes completely non-consecrated and can even be sold by the priest (Siftei Chakhamim)]. Sequestered property to the One on High [i.e., specifically designated to the maintenance of the Holy Temple, on the other hand], may be redeemed [at its market value (plus its fifth, if the original owner wants to redeem it) even before it reaches the Temple treasury and its redemption monies go for maintenance of the Holy Temple, and the actual property then becomes non-consecrated (Siftei Chakhamim)] (Arakhin 29a). **All sequestered things are holy of holies** — Those who rule that unqualified vows of sequestered property go for maintenance of the Holy Temple, bring this verse as proof to their position. However, those who rule that unqualified vows of sequestered property go to the priests, explain the phrase here, “all sequestered things are holy of holies (קודש קדשים),” to mean that the act of sequestering items to the priests can take effect upon [animal sacrifices with the degree of] “holy of holies” [indicated by the use of the double expression here, קודש קדשים.] and [moreover, even the single expression itself here, קודש, indicates that this act can take effect upon sacrifices with a degree] of lesser holiness. Thus, [if someone undertakes to bring a sacrifice, allocates which animal he is to sacrifice and then subsequently sequesters that animal to the priests, then] he must give [the relevant money (see below)] to the priest [and then sacrifices the animal for the offering he had undertaken], just as we have learnt in Tractate Arakhin (28b): [How much money is he obligated to give to the priest? Well,] if [he committed himself in the form of] a vow (נדר) [to bring a sacrifice, i.e., he said, “I hereby make a personal commitment (to give an animal as a such-and-such sacrifice)” (see Rashi on Leviticus 22:18) — in this case, if an animal he had then allocated becomes lost or blemished, it is **his animal** that became lost or blemished and therefore he must nevertheless fulfill his vow with a replacement animal, for his undertaking was to bring a sacrifice and was not*

רש"י

חֲרָמִים; וְהָאוֹמֵר: סָתָם חֲרָמִים לְבִדְק הַבַּיִת, מִפְּרֵשׁ מִקְרָא זֶה בְּחֲרָמֵי כֹהֲנִים שֶׁהֵבֵל מוֹדִים שֶׁחֲרָמֵי כֹהֲנִים אֵין לָהֶם פְּדִיּוֹן, עַד שְׂיָבֹאוּ לְיַד כֹּהֵן, וְחֲרָמֵי גְבוּה נִפְדִּים. כָּל-חֲרָם קֹדֶשׁ-קֹדְשִׁים הוּא. הָאוֹמֵר: סָתָם חֲרָמִים לְבִדְק הַבַּיִת, מִבֵּיא רְאִיָּה מִכָּאן; וְהָאוֹמֵר: סָתָם חֲרָמִים לְכֹהֲנִים, מִפְּרֵשׁ “כָּל חֲרָם קֹדֶשׁ-קֹדְשִׁים הוּא לֵה”. לְלַמּוֹד, שֶׁחֲרָמֵי כֹהֲנִים חָלִים עַל קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים וְעַל קֹדְשִׁים קָלִים וְנֹתֵן לְכֹהֵן. כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּמִסְכַּת עֲרֻכִין: אִם נָדַר, נוֹתֵן דְּמִיָּהֶם, וְאִם

קֹדֶשִׁין הוּא קֹדֶם יְיָ: כֵּן כָּל
חֶרֶם דִּי יִתְחַרֵּם מִן אֲנָשָׁא לֹא
יִתְפָּרֵק אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְלָא:
ל וְכֹל מַעֲשֵׂר דְאֶרְעָא מִזְרַעָא

חֶרֶם קֹדֶשׁ-קֹדְשִׁים הוּא לִידוּתָא: שְׁבִיעֵי כֵּן כָּל-
חֶרֶם אֲשֶׁר יִחַרֵּם מִן-הָאָדָם לֹא יִפְדָּה מוֹת
יוֹמָתָא: ל וְכֹל-מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזְרַע הָאָרֶץ

sequestered things are holy of holies to the Lord. (29) Any sequestering of a person who has been [sentenced to the death penalty and subsequently been] sequestered, cannot be redeemed — [for] he is to be put to death. (30) Any

RASHI

רש"י

limited to that particular animal. Therefore, in our case here of a sequestered vow (נדב),] he must give [to the priest, money worth] the full value [of the animal, for it is still considered **fully his** when he vowed to give it to the priest]. And if he [committed himself in the form of] a donation (נדבה) [i.e., he said,

נדבה, נותן את טובתה. מאדם. כגון שהחרימ עבדיו ושפחותיו הכנענים: (כט) כל-חרם אשר יחרם וגו'. (תורת כהנים) היוצא להרג, ואמר אחד: ערכו עלי לא אמר כלום. מות יומת. הרי הולך למות, לפיכך לא יפדה, אין לו לא דמים ולא ערך: (ל) וכל-מעשר הארץ. במעשר שני הכתוב מדבר.

“I hereby undertake that **this particular** animal is brought as a such-and-such sacrifice” (see Rashi on Leviticus 22:18) — in this case, if the animal he had allocated becomes lost or blemished, he need not replace it, for his undertaking was limited only to that particular animal and therefore the animal is no longer considered his. Therefore, in our case here of a sequestered donation (נדבה),] he need only give [the monetary value of] the “benefit” for the animal [which means: Since in the case where the animal became lost or it died, he would not be required to bring another one in replacement, then once he has set the animal aside for the purpose of that particular sacrifice, he is considered to have already fulfilled his duty, and so, his actual sacrificing it becomes simply a gift to God, as it were. Enjoying this gesture of presenting a gift to God is the “benefit” he has from that animal and which is also the extent of his monetary ownership. This “benefit” is valued as follows: Someone else, who was not obligated to bring this sacrifice, is asked how much he would pay to have this animal sacrificed in his name as a gift to God. The amount that this person states is the amount that the one sequestering must give to the priest, and then he must anyway bring the animal as a sacrifice, as per his undertaking to bring a donation] (Mishnah Arakhin 8:6-7 and see Rashi on Talmud Arakhin 28b). [Anything that a man sequesters ... from any of his property — whether it be a person — for example, if he sequesters his non-Jewish male or female servants [for they are considered his property] (Arakhin 28a). (29) כל חרם אשר יחרם — [This verse refers to] someone who [has been sentenced to the death penalty, and, as he] is going out to be executed, another person declares, “I hereby make a personal commitment [to pay] his valuation!” then his words have no validity (Arakhin 6b). [And why not? Because] He is to be put to death — i.e., he is on his very way to be executed, and therefore, he “cannot be redeemed” — he has no market value [as a slave] or any valuation. (30) וכל מעשר הארץ — [literally, “Any tithe of the Land.”] Here, Scripture is speaking about

דָּאָרְעָא מִפְּרֵי אֵילָנָא דִּיֵּי הוּא
 קוּדְשָׁא קָדָם יְיָ: לֹא וְאִם
 מִפְּרֵי יִפְרוּק גְּבֵר מִמַּעֲשֵׂרֵיהָ
 חֲמִשִּׁיהָ יוֹסֵף עֲלוּהִי: לֹב וְכֹל
 מַעֲשֵׂר תּוֹרִין וְעַן כֹּל דִּיעֵבֵר
 תְּחֹת חֲטָרָא עֲשִׂירָאָה יְהִי

מִפְּרֵי הָעֵץ לִידוּהָ הוּא קָדֶשׁ לִידוּהָ:
 לֹא וְאִם-גָּאֵל יִגָּאֵל אִישׁ מִמַּעֲשָׂרוֹ חֲמִשִּׁיתוֹ
 יוֹסֵף עָלָיו: מִפִּטְיֵר לֹב וְכֹל-מַעֲשֵׂר בְּקָר וּצְאֵן
 כָּל אֲשֶׁר-יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הָעֲשִׂירִי

[Second] Tithe of the Land, whether it be from the seed of the land or the fruit of the tree — it is the Lord's. It is a holy thing to the Lord. (31) And if a man comes to redeem some of his [Second] Tithe, he must add its fifth above it. (32) Any Tithe of cattle or flock — of all that pass under the rod, the tenth will

RASHI

רש"י

the Second Tithe (Torat Kohanim 27:112). The seed of the land — [Regarding the Second Tithe, Scripture says (Deuteronomy 14:23), “the tithes of your grain, of your wine and of your oil.” (and see Rashi there) Thus, here, “the seed of the land” refers to] grain [and] The fruit of the tree — [refers to] wine and oil. It is the Lord's — [The Second Tithe does not belong to God in the sense that one is forbidden to have benefit from it, for indeed it is actually eaten in Jerusalem by the one who brings it (Siftei Chakhamim). Rather,] God has acquired this [Second Tithe], and it is from His very Table, as it were, that He invites you to bring it up and eat it in [His holy city of abode,] Jerusalem, as the verse says (Deuteronomy 14:23), “And you will eat before the Lord your God, [in the place which He will choose to establish His Name therein;] the tithes of your grain, of your wine and of your oil” (Kiddushin 53a) (31) [To redeem] some of his [... he must add its fifth] — [“of his (Second) Tithe,”] but not, of someone else's [Second] Tithe. Thus, one who redeems the [Second] Tithe of his fellow, does not add a fifth [to its value] (Kiddushin 24a). And why redeem the Second Tithe altogether [seeing as though one may eat it anyway]? In order to permit its being eaten in any place [outside Jerusalem, for before the Second Tithe is redeemed, it must be eaten only in Jerusalem]. And [instead] he must bring the money [paid for its redemption] up to Jerusalem and eat [food there, bought with that money], as the verse says (Deuteronomy 14:24-26), “[And if ... the place is too distant from you ...] Then you will turn it into money [... and ... go to the place which ... God will choose. And you will turn that money into whatever your soul desires ... and you will eat there before ... God]” (32) Of all that pass under the rod — When the person comes to tithe his animals, he lets them out [of the pen] through the gate, one by one, and he taps [every] tenth animal with a rod that has been painted with sikra (red dye), so that the animal is [later] identifiable as the tithe. He

מִזְרַע הָאָרֶץ, דִּגְזוּ. מִפְּרֵי הָעֵץ. תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר. לֵה' הוּא. קָנְאוּ הַשֵּׁם, וּמִשְׁלַחְנוּ צִדָּה לָךְ לַעֲלוֹת וְלֵאכֹל בִּירוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יד, כג): “וְאֵכֶלֶתְ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'” מַעֲשֵׂר דִּגְנָךְ תִּירֶשֶׁף וְגו' (לא) מִמַּעֲשָׂרוֹ. וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר חֲבֵרוֹ: הַפּוּדָה מַעֲשֵׂר שֶׁל חֲבֵרוֹ, אֵין מוֹסִיף חֲמִישׁ. וּמָה הִיא גָּאֵלְתוֹ, יִפְדָּנָה, כְּדִי לְהַתִּירוֹ בְּאֵכִילָה בְּכֹל מְקוֹם, וְהַמַּעוֹת יַעֲלֶה וְיֵאכֹל בִּירוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יד, כה): “וְנִתַּתְּ בְּכֶסֶף וְגו'” (לב) תַּחַת הַשֶּׁבֶט. בְּשֶׁבֶט לַעֲשֹׂרָן, מוֹצִיאֵן בְּפֶתַח זֶה אַחַר זֶה, וְהָעֲשִׂירִי מִכָּה בְּשֶׁבֶט צְבוּעַ בְּסִיקְרָא לְהִיּוֹת נִכָּר שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר, בֶּן עוֹשָׂה

קֹדֶשׁ קָדָם יְיָ: לֹג לֹא יִבְקֹר
 בֵּין טֹב לְבִישׁ וְלֹא יַחֲלִפְנִיה
 וְאִם חֲלָפָא יַחֲלִפְנִיה וַיְהִי הוּא
 וְחֲלוּפִיה יְהִי קוֹדֶשׁ לֹא
 יִתְפָּרֵק: לֹד אֵלֶיךָ פְּקוּדֵי דֵי
 פְּקִיד יְיָ יֵת מִשָּׁה לְוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינַי:

יְהִי־קֹדֶשׁ לִידוּהָ: לֹג לֹא יִבְקֹר בֵּין־טוֹב
 לְרַע וְלֹא יִמְרֹנּוּ וְאִם־הִמֵּר יִמְרֹנּוּ וְהִי־
 הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ יְהִי־קֹדֶשׁ לֹא יִגְאָל:
 לֹד אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְדוּהָ אֶת־מֹשֶׁה
 אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי: חֹזֵק

be a holy thing to the Lord. (33) He must not inspect [a tithed animal] for a good or a bad one, nor must he offer a substitute for it. And if he indeed does replace it, then [both] that one and its replacement are holy things; it cannot be redeemed. (34) These are the commandments that the Lord commanded Moshe to [tell] the Children of Israel on Mount Sinai.

RASHI

must perform this procedure upon the lambs and calves of every year[’s production, as this commandment applies only to these animals, as our verse says, “Any [Second] Tithe of cattle or flock”] (Bekhorot 58b). [The tenth] will be a holy thing — that its blood and sacrificial portions be offered upon the Altar, while its meat is eaten by the owner. [And how so the latter, if it is “a holy thing?”] Because [the Second Tithe] is not enumerated with other [items categorized as] “gifts to the priesthood,” nor do we find that its meat must be given to priests. (33) He must not inspect [a tithed animal] ... — Since Scripture says (Deuteronomy 12:11), “[there will you bring ...] the choice of vows [which you will vow to the Lord],” one might [erroneously] think that he must select and take out the best animal [for the tithe]. Scripture, therefore, says here, “He must not inspect [a tithed animal] for a good or a bad one” — i.e., whether [the tenth animal] is unblemished or blemished, [since it is the tenth,] holiness has come upon it [and thus, only that animal is the holy tithe]; this does not mean to say that a blemished animal can be sacrificed, but rather, that he should eat it according to the law of tithes and that it must not be shorn or used for labor (Bekhorot 14b, 31b).

רש"י

לְטֹלָאִים וְעֹגְלִים שֶׁל כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה. יְהִי־קֹדֶשׁ.
 לְקָרֵב לְמִזְבֵּחַ דָּמוֹ וְאִמּוּרָיו, וְהַבֶּשֶׂר נֹאכָל לְבַעֲלִים,
 שְׁהָרִי לֹא נִמְנָה עִם שְׂאֵר מִתְּנוּת כְּהֵנָּה, וְלֹא מִצִּינּוֹ
 שֶׁיְהִי נִתּוּן בְּשָׂרוֹ לְכַהֲנָיִם: (לג) לֹא יִבְקֹר וְגוֹ. לְפִי
 שְׁנֵאמַר (שם, יב): “וְכָל מִבְּחַר בְּדָרִיכֶם”, יְכוּל, יְהִי
 בּוֹרֵר וּמוֹצִיא אֶת הַיְפֵדָה, תִּלְמוּד לֹמַר: “לֹא יִבְקֹר
 בֵּין־טוֹב לְרַע”, בֵּין תָּם בֵּין בַּעַל מוּם חָלָה עָלָיו
 קֹדֶשׁ; וְלֹא שֶׁיִּקְרַב בַּעַל מוּם, אֲלֵא יֹאכַל בְּתוֹרַת
 מַעֲשֵׂה וְאִסוּר לְגֹזֵז וְלַעֲבֹד:

הפטרת בחקתי

בירמיה פרק יז יח

יט ידוה עני ומעני ומנוסי ביום צרה אליך גוים יבאו מאפסי ארץ ויאמרו אדך שלקר נחלו אבותינו הכל ואין בם מועיל: כ היעשהו לו אדם אלהים והמה לא אלהים: כא לכן הנני מודיעם בפעם הזאת אודיעם את ידי ואת גבורתי וידעו כי שמי ידוה: יח א תטאת יהודה בתובה בעט ברזל בצפרן שמיר חרושה על-לוח לבם ולקננות מזבחותיכם: ב בזכר בניהם מזבחותם ואשריהם על-עץ רענן על גבעות הגבהות: ג הררי בשדה חילך כל-אוצרותיך לבו אתן במתיך בחטאת בכל-גבוליך: ד ושמטתה וברך מנחלתך אשר נתתי לך והעבדתיך את-איביך בארץ אשר לא-ידעת כי-אש קדחתם באפי עד-עולם תוקד: ה כה א אמר ידוה ארור הגבל אשר יבטח באדם ושם בשר זרעו ומן-ידוה יסור לבו: ו והיה בערער בערבה ולא יראה כי-יבוא טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשוב: ז ברוד הגבר אשר יבטח בידוה והיה מבטחו: ח והיה פעין א שתול על-מים ועל-יובל ישלח שרשיו ולא ירא (קרי יראה) כי-יבוא חם והיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי: ט עקב הלב מכל ואגש הוא מי ידענו: י אני ידוה חקר לב בחן כליות ולתת לאיש בדרך (קרי בדרךיו) כפרי מעללי: יא קרא דגל ולא ילד עשה עשר ולא במשפט בחצי ימו (קרי ימיו) ועזבו ובאחריתו יהיה נבל: יב כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו: יג מקנה ישראל ידוה כל-עובדי יבשו וסורי (קרי וסורי) יבתבו כי עזבו מקור מים-חיים את-ידוה: יד רפאני ידוה וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה:

אחר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה, ומזמור ה' מלך גאות לבש או מזמור שיר ליום השבת וה' מלך יצ"ח דברו משנה והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום

Mishnah Oholot, chapter 7

משנה אהלות פרק ז

(1) If there is an impurity in a [hollow] space of one cubic handbreadth in a wall, all upper stories above it, even if there are ten, are defiled [since the beams of each story is stuck into that wall and therefore overshadows the

א הטמאה בכתל, ומקומה טפח על טפח על רום טפח, כל העליות שעל גבה, אפלו הן עשר, טמאות. היתה עליה אחת על גבי שני בתים, היא טמאה, וכל העליות שעל גבה, טהורות. כתל שנית, טמאה

impurity, and since this impurity has a hollow space, it is judged as a closed grave, which the Mishnah later explains, defiles not only upward and downward, but also to the sides, thereby conveying impurity to each entire story]. If there was a single upper story [built] over two houses [and the impurity is within the wall that separates the two houses], that one [story above] becomes defiled, but all upper stories above it remain pure [since the other stories don't

רבנו עובדיה מברטנורא

א הטומאה שעל גבה. שעל גבי הכותל: טמאות. שהכותל משמש לזן וראשי קורות העלייה תחובות בכותל והכותל גבה והוי מחיצה לכל העליות שזו למעלה מזו. ודוקא כשמקום הטומאה טפח על טפח, ודחשב כל הכותל כקבר סתום ומביא את הטומאה לכל העליות. אבל אין שם טפח על טפח, בוקעת כנגדה, והצדדים טהורים. ואין הכותל נדון מחצה על מחצה כיון דאפילו סדק ליכא לצד העליות: עלייה אחת בנויה על גבי שני בתים ושכותל זה מפסיק ביו שני הבתים ועלייה בנויה על גבי שניהם: היא טמאה. עלייה הראשונה שהכותל החוץ מגיע עד המעויבה והטומאה בוקעת בה: וכל העליות שעל גשבה טהורות. דמעויבה שעליה חוצצת: כותל השונית. כותל הבנוי במקום שהים מגיע שם

have beams lying on that wall]. [In a] beach wall [a completely solid wall without any hollow spaces, built very strong to withstand smashing waves, if there is an impurity underneath, the] impurity flows upwards and downwards [but does not spread to either side, since it does not have a cubic handbreadth hollow space]. [Regarding] a solid tomb monument [in which there is no cubic handbreadth of hollow space], a person who touches it from either side remains pure, since [its] impurity flows upwards and downwards. But if there was a [hollow] space of a cubic handbreadth in the place of the impurity, a person touching it anywhere becomes defiled because it is like a closed grave [which defiles in all directions]. If booths were placed adjacent to [the solid tomb monument], they become defiled [even though solid tomb monuments don't defile sideways, however here, these booths have the appearance of a mausoleum]. Rabbi Yehudah declares them pure. (2) All sloping [parts] of tents are [considered as integral parts of the] tents. A tent [whose sides] sloped downwards and finished at its top with a width of only one fingerbreadth; if there is an impurity in the tent [i.e., under the area of the tent which has no slope], vessels [hanging directly] beneath the slope become defiled. [Even though regarding the laws of Sabbath only such tents that have a handbreadth at the top are considered "tents." (see Shabbat 138b)] If there is an impurity [hanging directly] beneath the slope, vessels in the [entire] tent become defiled. If there is an impurity in the tent [i.e., if the tent itself became defiled because of a corpse which has since been removed], a person who touches [the tent] from the inside acquires a seven [day] defilement, but from the outside, a defilement [lasting only till] evening [i.e., the inside wall of the tent and the outside wall of the tent, even though they are one and the same, are judged as two vessels touching each other, therefore, when a man touches the inside wall, he is touching a vessel which overshadowed (and is equal to touching) a corpse and therefore, he becomes an *av hatumah* and is defiled for seven days (as in Oholot 1:3, Chok, vol. 5, pg. 401) however, when he touches the outside of the tent, it is one degree further removed i.e., a man touching a vessel (the outside wall) which is touching a vessel (the inside wall) which overshadowed a corpse and therefore, he becomes defiled to

רבנו עובדיה מברטנורא

בעת שהולך וסוער **טומאה בוקעת ועולה**. אם יש טומאה תחתיו אין הכותל שהוא מטמא כל סביביו, לפי שאין שם חלל טפה: **נפש אטומה**. ציון שבונים על הקבר והוא אטום שבניו על הטומאה עצמה ואין המת קבור בארון כדי שיהיה בו חלל טפה: **קבר סתום**. דמטמא כל סביביו במגע: **סמך לה סוכות**. אנפש אטומה דלעיל קאי, דאמרין הנגוע בה מן הצדדים טהור, ואם עשה לציון זה האטום סוכות כעין משקוף הסוכה הווי טמאה, לפי שהיא דומה לאוהל המת: **רבי יהודה מטהר**. כיון שהוא מן הצדדים. ואין הלכה כרבי יהודה: **ב כל שיפועי אוהלים כאוהלים**. שאם היתה טומאה תחת השיפוע אע"פ שאינה תחת הגג של האוהל, טמא, כאילו היתה מונחת תחת הגג: **וכלה עד כאצבע**. מלמעלה לצד הגג, דלא חיישין באוהל של טומאה אלא שיהא בתוכו אויר כשיעור טפה על טפה ברום טפה מרובע: **טומאה באוהל**. רוחב הגג שאינו משופע קרוי אוהל: **הנוגע בו מתוכו** כו'. וטעמא, דצד הפנימי של האוהל וצד

בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת. נפש אטומה, הנוגע בה מן הצדדים, טהור, מפני שטמאה בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת. אם היה מקום הטמאה טפח על טפח על רום טפה, הנוגע בה מכל מקום, טמא, מפני שהיא קבבר סתום. סמך לה סוכות, טמאות. רבי יהודה מטהר: **ב כל שיפועי אוהלין, כאוהלין**. אוהל שהוא שופע ויורד, וכלה עד כאצבע, טמאה באוהל, כלים שתחת השפוע טמאים. טמאה תחת השפוע, כלים שבאוהל טמאין. טמאה מתוכו, הנוגע בו מתוכו, טמא טמאת שבעה. ומאחוריו, טמא טמאת

a lesser degree and only till evening]. If there had been an impurity outside [e.g., lying on the roof of the tent], a person touching the tent from the outside acquires a seven [day] defilement but from the inside, a defilement, lasting till evening. If there was [an impurity] the size of half an olive [touching the tent wall] from inside and half an olive from outside [the tent itself is defiled for a seven-day period, however], a person who

touches [the tent] either from inside or outside acquires a defilement [lasting till] evening [as is the law when a person touched a vessel that touched another vessel which touched a corpse (see Oholot 1:2, Chok, vol. 5, pg. 400)]. If a part [of the wall of the tent] is lying flat on the ground: if there is an impurity underneath or above it, the impurity flows upwards and downwards [only, and although the tent itself becomes defiled as would any vessel touching an impurity, however, it is not considered as if overshadowing an impurity, since this part is not built in the manner of a tent and therefore its contents do not become defiled]. If a tent was erected in an upper story with a portion [of the wall] lying flat covering the opening between a lower and upper story [and there is an impurity in the lower story], Rabbi Yose says, It protects [the contents of the upper story]. Rabbi Shimon says, It does not protect unless it is pitched in the usual manner of erecting tents [it only protects the contents of the upper story, outside the tent, if the tent is pitched above the opening]. (3) If a corpse is in a house in which there are many doors, they all become defiled [i.e., all objects under the doorposts, even if the doors are closed and the objects are outside, become defiled. This is because the Rabbis, based on a tradition handed down from Sinai (see Tosfot Yom Tov), decreed defilement on

ערב. טמאה מאחוריו, הנוגע בו מאחוריו, טמא טמאת שבעה. מתוכו, טמא טמאת ערב. כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחוריו, הנוגע בו בין מתוכו בין מאחוריו, טמא טמאת ערב. מקצתו מרדד על הארץ, טמאה תחתיו או על גביו, טמאה בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת. אהל שהוא נטוי בעליה, מקצתו מרדד על הארבה שבין בית לעליה, רבי יוסי אומר, מציל. רבי שמעון אומר, אינו מציל, עד שיהא נטוי כנטית האהל: ג המת בבית ובו פתחים הרבה, כלן

רבנו עובדיה מברטנורא

החיצון שלו כשני כלים חשיב להו, וצד שלפני הטמאה ככלי הנוגע במת עצמו, וצד השני ככלים הנוגעים בכלים, הלכך טומאה בתוכו הנוגע מתוכו טמא טומאת שבעה, דהוי ליה אדם שנגע בכלים שנגעו במת דתנן בריש פרק קמא דטמא טומאת שבעה: אבל הנוגע מאחוריו טמא טומאת ערב. כדתנן כלים בכלים טמאים טומאת שבעה השלישי בין אדם וכלים טמאים טומאת ערב. ובטומאה מאחוריו הוי איפכא, דצד חיצון ככלים הנוגעים במת, וצד פנימי ככלים בכלים. וטעמא דצד פנימי וצד חיצון נחשבים כשני כלים, דכשהטומאה בתוכו כיון דמציל מלהיות הטומאה בוקעת ועולה אין לו כח לטמא הנוגע בחוץ טומאת שבעה, וכשהטומאה בחוץ כיון דמציל מלהיות הטומאה בוקעת ויורדת אין לו כח לפנימי לטמא הנוגע בו טומאת שבעה. ומכל מקום האוהל עצמו בין בפנים בין בחוץ טמא טומאת שבעה, דהוי ליה כלים בכלים. וכולה מתניתין מיירי לאחר שיצא המת מן האוהל: כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחוריו. האוהל טמא ממה נפשך טומאת שבעה, שמצטרף חצי זית שבתוכו עם החצי זית שבאחוריו. אבל הנוגע בין מתוכו בין מאחוריו אין בו אלא טומאת ערב, דכיון דליכא כזית במקום אחד אי אפשר לכל צד ליחשב אלא ככלים בכלים, הלכך הנוגע טמא טומאת ערב: מקצתו מרודד על הארץ. לאחר שפירשו האוהל, טרח העורף ביריעות האוהל פירשו אותם בארץ: מרודד. תרגום וירקעו את פחי הזהב (שמות לט) ורדידו: טומאה תחתיו. תחת אותו ריידו: או על גביו. על גבי הריידו: בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. ונטמא האוהל. אבל הנכנס לתוכו טהור אם לא נגע בו: מקצתו. של אוהל: מרודד על ארובה שבין בית לעליה. וטומאה בבית: ר' יוסי אומר מציל. על העלייה: כנטיית האוהל. שהארובה באויר האוהל אז מציל על כל העלייה שחוץ לאוהל: ג כולן טמאים. כל הכלים המונחים תחת המשקוף

the area from which the defilement will eventually be exiting, and if it is not yet known which exit will be used, all of them are defiled]. If one of them was opened, [only] that one becomes defiled, but all the rest remain pure. If he intended to carry out the corpse through one of them, or through a window of four handbreadths square [the minimum space required to carry out a corpse], that protects all the other doors [from becoming defiled]. The School of Shammai say, The intention must have been formed

before the person died [since at the actual time of death he didn't have the intention yet and therefore all the exits have already become defiled and to lift this impurity to the future contents of the other doorposts, he must first actually open a door]. The School of Hillel say, Even after he died [an intention alone is valid to remove impurity from future contents]. If [an exit] was blocked up [with stones] and it was decided to open it [in order to remove the corpse from that exit], the School of Shammai say, [It is effective] as soon as [a space] four handbreadths square has been opened. The School of Hillel say, As soon as [the removal process] has begun, they both agree however, that when creating a new opening, [a space of] four handbreadths must be first opened up [in order to remove the impurity]. (4) If a woman was having difficulty in labor and was carried from one room to another [and subsequently delivered a stillbirth] the first room is deemed defiled because of doubt [perhaps her womb had already opened and the lifeless fetus had already exited partially and thus defiled the room] and the second [room is] surely [defiled]. Rabbi Yehudah said, When is this so? When she is carried out by her arms, but if she was able to walk [on her own to the second room, the] first room remains pure. For after the womb has opened, there is no possibility of [her] walking [to the other room]. [Furthermore, when do we say that if she was able to walk on her own

רבנו עובדיה מברטנורא

של פתח בחלל הפתחים במחול כולן טמאים, אע"פ שהפתחים נעולים, דגורו חכמים טומאה על המקום שהוא דרך יציאת טומאה שסופו של מת לצאת דרך שם: **חשב להוציא באחד מהן**. אע"פ שלא נפתח, או בחלון שיש בו ארבעה, דבהכי שיערו חכמים שראוי להוצאת המת: **הציל על כל הפתחים**. הנעולים: **יחשוב עד שלא ימות המת**. דמשירדה תורת טומאה לפתחים במיתת המת, שוב אינה עולה מהן במחשבה, אלא על ידי מעשה כגון נפתח: **ובית הלל אומרים אף משמות**. דמחשבה מפקעת תורת טומאה מן הפתחים מכאן ולהבא. אבל כלים שהיו בפתחים קודם מחשבה, מוודו בית הלל שהם טמאים: **היה**. אחד מן הפתחים: **סתום**. באבנים: **כשיפתח ארבעה טפחים**. הוצילו שאר פתחים: **כשיתחיל** לפתוח, מיד הוצלו שאר פתחים: **בפותח בתחלה**. כגון כותל שאין בו פתח ובא לעשות פתח חדש, לא הוצלו הפתחים עד שיפתח ארבעה על ארבעה: **ד והוציא מביית לביית**. ובבית שני ילדה ולד מת, ומספקא לן אם יוצא הולד מת מן הבית [הראשון]: **בזמן שהיא ניטלת בגפיים**. שחברותיה נוטלות אותה בזרועותיה, שאינה יכולה לילך, חיישינן שמא יצא הולד מת מן הבית הראשון: **הקבר**. רחם האשה שנפתח כשהולד יוצא: **אין לנפלים פתיחת הקבר** וכו'. סיומא דמלתא דר' יהודה היא, והכי קאמר, הא דאמרן שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך,

טמאין. נפתח אחד מהן, הוא טמא וכלן טהורין. חשב להוציא באחד מהן, או בחלון שהוא ארבעה על ארבעה טפחים, הציל על כל הפתחים. בית שמיא אומרים, יחשוב עד שלא ימות המת. ובית הלל אומרים, אף משמות. היה סתום ונמלך לפתחו, בית שמיא אומרים, כשיפתח ארבעה טפחים. ובית הלל אומרים, כשיתחיל. ומודים בפותח בתחלה, שיפתח ארבעה טפחים: **ד האשה שהיא מקשה לילד והוציאה מביית לביית, הראשון טמא בספק, והשני בודאי**. אמר רבי יהודה, אימתי, בזמן שהיא ניטלת בגפיים. אבל אם הייתה מהלכת, הראשון טהור,

the first room is pure indicating that her womb had not yet opened? Only if the head of the subsequent stillborn was as large a spindle-knob, because] stillborn do not open the womb until they present a head as large as a spindle-knob [and therefore, if the subsequent stillborn is less than this size, it is possible that her womb had opened and she could still walk]. (5) If [at the birth of twins]

the first was stillborn and the second alive [if the stillborn was removed from the room before the second was born, the live one] remains pure [from a seven day defilement, even though the womb is opened a handbreadth, impurities cannot be passed along internally within the womb (see Chulin 4:3)]. If the first was alive and the second stillborn, the [live child] becomes defiled [even if he was taken out of the house before the stillborn was delivered, since the womb has been opened by the birth of the first and the stillborn eventually must exit through it, it is no longer considered internal and is, in fact, considered as if it already exited and defiles the newborn, along with the room and its contents (see Mishnah 3 above)]. Rabbi Meir says, If they were [born as] in one placenta [i.e., they were born together at one time, the live child] becomes defiled, but if there were two placentas, it remains pure. (6) If a woman is having difficulty in labor [and is in mortal danger], one cuts up the child in her womb and delivers it, member by member, because her life comes before that of [the child]. But if the greater part [of the baby] has already been born, one may not touch it for one may not set aside one person's life [i.e., the baby] for that of another [i.e., the mother].

בנו עובדיה מברטנורא

לא אמרו אלא בנפל שעיגול ראש כפיקה, כלומר שיש לו עיגול ראש גדול כפלך הזה שהנשים טוות בו החוט של שתי, אבל אם לא היה לנפל עיגול ראש כפיקה אלא קטן מזה, אע"פ שנפתח הקבר ויצא ראש הולד לחוץ, יש לה פנאי להלך וחישינן שמה יצא ראשו מן הבית הראשון. והלכה כר' יהודה: **ה יצא הראשון מת.** הולד הראשון יצא מת הולד השני יצא חי: **טהור** השני החי מטומאת מת, אם הוציאו המת מן הבית קודם לידת השני, דבעודו במעי אמו לא נטמא אף על פי שנפתח הקבר, דטהרה בלועה אינה מיטמאה: **הראשון חי והשני מת טמא.** ואע"פ שהוציאו החי מן הבית קודם שנוולד המת, דמכיון שיצא החי נפתח הקבר ונטמא מיד, דסוף טומאה לצאת: **בשפיר אחד טמא.** כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר אחד שיצאו בבת אחת, טמא. שפיר, שליאי שהולד נתון בה: **בשני שפירין.** כלומר כעין שני שפירין זה אחר זה, אפילו ראשון חי ושני מת: **טהור.** דסבר ר' מאיר, אע"פ שנפתח הקבר אין מטמא עד שיצא לאויר העולם ואין הלכה כר' מאיר: **ו יצא רובו.** של ולד. ומשיצא רוב ראשו שהוא משתצא פדחתו, אין נוגעים בו: **שאין דוחים נפש.** הולד: **מפני נפש.** האשה:

Gemara Niddah 20b

גמרא נדה דף כ:

Rebbi once examined blood at night and declared it unclean, but when he examined it in the daytime he declared it clean. He waited a while, and then once again declared it unclean. He said, "Woe to me, I may have

שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך. אין לנפלים פתיחת הקבר, עד שיעגילו ראש כפיקה: **ה יצא הראשון מת והשני חי, טהור.** הראשון חי והשני מת, טמא. רבי מאיר אומר, בשפיר אחד, טמא. בשני שפירים, טהור: **ו האשה שהיא מקשה לילד, מתכין את הולד במעיה ומוציאין אותו אברים אברים, מפני שתייה קודמין לחייו. יצא רבו, אין נוגעין בו, שאין דוחין נפש מפני נפש:**

רבי ראָה דם בלילה וטימא. ראָה ביום וטיהר. המתין שעה אחת. חזר וטימא. אמר. אוי לי שָמא

made a mistake.” “I may have made a mistake?” He certainly made a mistake, for it was taught: A Sage must not say [when examining a dry stain], “If it had been moist, it would undoubtedly have been unclean”; he must rather say, “The judge must be guided only by what his eyes see.” [Rather,] at first [during the night examination], he presumed it to be definitely unclean, but when he saw in the morning that its color had changed [to a lighter shade], he said to her that it was undoubtedly clean, but at night it could not be properly observed. When, however, he saw that the color had changed again [to a still lighter shade], he said, “It must be unclean, but the color is steadily fading away.”

טְעִיתִי. שָׁמָּא טְעִיתִי. וְדָאֵי טְעָה. דְּתַנְיָא לָא יֵאמֵר חֲכָם אִילוּ הָיָה לָהּ הֵיךְ הָיָה וְדָאֵי טְמֵא. אֲלָא אֲמַרִינָן אִין לֹו לְדִיִּין אֲלָא מַה שְׁעִינִיו רֹאוּת. מַעֲיַקְרָא אַחֲזִיקָה בְּטְמֵא. כִּיּוֹן דְּחֻזָּא לְצַפְרָא דְאַשְׁתַּנְי אֲמַר לָהּ וְדָאֵי טְהוֹר הָיָה וּבִלְיָלָהּ הוּא דְלָא אֲתַחֲזִי שְׁפִיר כִּיּוֹן דְּחֻזָּא דְהָדָר אֲשַׁתְּנִי. אֲמַר הָאֵי טְמֵא הוּא וּמִפְּכַח הוּא דְקַמְפְּכַח וְאִזְלִי:

זוהר תרומה דף קל"ח ע"א

(תהלים צב) מְזֻמֹּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא אָדָם הִרְאִישׁוֹן קָאֲמַר לָהּ בְּשַׁעֲתָא דְאַתְהִתְרַךְ מִנְּתָא דְעָדָן וְאֵתָא שַׁבָּת וְאִגִּין עֲלֶיהָ וְאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא. תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא עֲלָמָא תְּתַחֵּא קָא מְשַׁבַּח לְנָבִי עֲלָמָא עֲלָאָה. יוֹמָא (דְכֵלָא בֵּיה) אִיהוּ כְּלוּ שַׁבָּת מְלָכָא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ וְדָא אִיהוּ מְזֻמֹּר שִׁיר וְלָא כְּתִיב מֵאֵן קָאֲמַר לֵיהּ כְּמָה דְאוֹקְמוּנָא. לְיוֹם הַשַּׁבָּת יוֹמָא עֲלָאָה שַׁבָּת עֲלָאָה. דָּא שַׁבָּת וְדָא שַׁבָּת מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלָא שַׁבָּת סַתֵּם דָּא שַׁבָּת דְמַעְלֵי שַׁבָּתָא יוֹם הַשַּׁבָּת דָּא שַׁבָּת דְלַעֲיָלָא. דָּא יוֹם וְדָא לִילָהּ. (שְׁמוֹת לֹא) וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשַּׁבָּת הָא לִילָהּ רְוָא דְנוֹקְבָא. (שֵׁם ס) זְכוֹר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת הָא יוֹם רְוָא דְדְכֻרָא וּבְגִין כִּדְ מְזֻמֹּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, Chapter 47

ספר חסידים סימן מז

“Who teaches us from the beasts of the earth and makes us wise from the birds of the sky.” (Job 35:11) “He teaches us from the beasts of the earth” — a person should teach his son loyalty, from the example of the dog, who is loyal to its master. “And makes us wise from the birds of the sky” — a person should learn from the example of the *duchifat* [hoopoe], which is a kind of wild chicken. For, in the time of Shlomoh, because it did not fulfill its trust to the prince of the sea in regard to the safekeeping of the *shamir* [a miraculous worm that Shlomoh used to split the stones for building the Temple by crawling over them], which he had given into its charge, it strangled itself. Therefore, all the remnant of Israel should take an example from the hoopoe, and should

(איוב לה) מְלַפְּנוּ מִבְּהֵמוֹת אֶרֶץ וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם יִחְכְּמוּנוּ. מְלַפְּנוּ מִבְּהֵמוֹת אֶרֶץ יִלְמַד אָדָם אֵת בְּנוֹ לְהִיּוֹת נְאֻמָּן מִכְּלָב שֶׁהוּא נְאֻמָּן לְאֲדוֹנָיו. וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם יִחְכְּמוּנוּ יִלְמוּד אָדָם מִדּוּכִיפַת זֶה תִּרְנַגּוּל הַבֵּר שֶׁבִשְׂבִיל שְׁלֹא הִשְׁלִים אֲמוּנָתוֹ לְשַׂר שֶׁל יָם בִּימֵי שְׁלֹמֹה עֲבוּר הַשְּׁמִיר שֶׁהִפְקִיד אֲצִלוֹ חֲנֹק אֵת עֲצָמוֹ. וְלִכְף כָּל שְׂאֵרִית

think how much more so it applies to them. The hoopoe does not receive any reward if it keeps what was entrusted to it, and is not punished if it does not keep it [yet it strangled itself out of shame]. You, who if you are not truthful, will be punished, all the more so, that you should not do wrong and not speak lies, and a that a deceptive tongue should not be found in your mouths (Zephaniah 3:13), thereby having one thing in your mouth and another in your heart. Rather, everything

should be truth, which is the seal of the Holy One, blessed be He. So too, the Sages said: “A true *hin* [a unit of volume measure],” (Leviticus 19:36) i.e., that your **yes** [*hein*, in Aramaic meaning yes] be truth and your **no** be truth.” That a person's winks and facial expressions be truthful. Even a person's nodding yes and shaking his head no, and even the gestures of a person's body — all should be truthful. “Sincerely do they love you.” (Song of Songs 1:4) Rav Tavut said: “Even if I were given all the wealth in the world, I would not change my words [from the truth].” Whoever changes his words [from the truth] is as though he worships idols. As it says [regarding deceit], “And I will appear to him as a fraud.” (Genesis 27:12) And it is written [regarding idol worship], “They are vanity, a work of deception.” (Jeremiah 10:15; 51:18) [The Sages said:] “Thus is the punishment of a liar: even when he tells the truth he is not heeded.” But if one speaks the truth and does not speak falsehood nor does he even consider doing so, all his words are fulfilled. He decrees from below and the Holy One, blessed be He, fulfills it above. About this it said, “ And you will state a decree and it will be fulfilled for you.” (Job 22:28)

Practical Law:

Rambam, Laws of Sabbath, Chapter 8

(1) One who picks refuse out of food, even with one hand, is liable. One who picks lupines from their husks, [which are inedible until they are boiled seven times with their husk which then removes their bitter taste (see Shabbat 74b)] is liable because their husks sweetens them when one boils them together, and thus it is similar to picking refuse from food, and he is liable. One who picks food out of refuse by hand, in order to

set it aside, even for later that day, is considered as though he were selecting for storage, and he is liable. If there are two kinds of food mixed together before him, he may pick out one of from the other and set it aside to eat immediately, but if he selects to set it aside for later, even

אֲשֶׁנָּה בְּדִיבּוּרֵי. כֹּל הַמְּשֻׁנָּה מְדִיבּוּרוֹ כְּאֵלוֹ
עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כו)
וְהָיִיתִי בְּעֵינָיו כְּמִתְעַתֵּעַ וּכְתִיב (ירמיהו י)
הַבֵּל הָמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים. וְכֵן עָנְשׁוּ שֶׁל
בְּדָאֵי אֶפִּילוֹ כְּשֶׁאֱמַר אֱמֶת אֵין שׁוּמְעִין
לוֹ. אֲבָל כֹּל הַדּוֹבֵר אֱמֶת וְאִינוּ דוֹבֵר שֶׁקֶר
אֵף לְהַעֲלוֹתוֹ עַל לְבוֹ כֹּל דְּבָרָיו מִתְקַיְיֵמִין
וְגוֹזֵר גְּזִירָה מִלְּמַטָּה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְקַיְיֵמָה לְמַעֲלָה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (איוב כב)
וַתִּגְזֹר אוֹמֵר וַיִּקָּם לָךְ:

הלכה

הרמב"ם הלכות שבת פרק ה

א הבורר פסולת מתוך האוכל ואפילו בידו
אחת חייב והבורר תורמיסין מתוך פסולת
שלהן חייב מפני שהפסולת שלהן ממתקת
אותן כשישלקו אותן עמהם ונמצא כבורר
פסולת מתוך אוכל וחייב. הבורר אוכל מתוך
פסולת בידו להניחו אפילו לבו ביום נעשה
כבורר לאוצר וחייב. היו לפניו שני מיני
אוכלין מעורבין בורר אחד מאחד ומניח
לאכול מיד. ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו

for that day — for example, if he selects in the morning to eat it in the afternoon — he is liable. (2) One who strains wine, oil, water, or other liquids with a strainer normally used for that purpose is liable, provided that he strains the amount of a dried fig. But one may filter wine that does not have sediment, or clear water, using cloths or a basket woven of palm shoots, so that it will be even clearer. One may put water onto [wine] sediment so that they become clarified. One may put a beaten egg [onto mustard] in a mustard strainer in order to clarify [and brighten] the mustard [color, even though in the process it separates the thick mustard which remains on top from

the thin mustard which falls through the strainer] (עיין בפי' קדמון ממצרים ברמב"ם מהדורת פרנקל). If mustard [seed] was kneaded [with liquid usually vinegar] before the Sabbath, the next day [on the Sabbath] one may stir it for drinking, either by hand or with a utensil [and this is not considered kneading]. So too, newly pressed wine, as long as it is still foaming, one may stir a barrel with its sediment and put it into the cloths, because the sediment have not yet fully separated from the wine, and the wine [together with its sediment] is all like one body. The same applies to mustard and everything similar.

לבו ביום כגון שבירר בשחרית לאכול בין הערבים חייב: ב המשמר יין או שמן או מים וכן שאר המשקין במשמרת שלהן חייב והוא שישמר כגרוגרת. אבל מסננים יין שאין בו שמרים או מים צלולין בסודרין ובכפיפה מצרית כדי שיהא צלול ביותר. ונותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצללו. ונותנין ביצה טרופה למסננת של חרדל כדי שיצללו. חרדל שלשו מערב שבת למחר ממחה ושונה בין ביד בין בבלי. וכן יין מגתו כל זמן שהוא תוסס טורף חבית בשמריה ונותן לתוך הסודרין שעדיין לא נפרשו השמרים מן היין יפה יפה וכל היין כגוף אחד הוא וכן החרדל וכל כיוצא בו: